

THE LEGAL TEXT: CONSTITUTION, CONCEPTS, CHARACTERISTICS

Nicoleta BAGHICI, MA

Alecu Russo Bălți State University

nica792003@yahoo.com

Abstract: According to the constructive interdisciplinarity, the text draws attention of the theorists for several decades. In the new approaches, the text calls for complex research, including research centered on determining the mechanisms of producing and meaning understanding. A legal text is very different from ordinary speech. The concept of text is not identical at all authors, and sometimes it does not even have the same acceptance for one and the same author. However the legal text is based on the use of language, which is more than a stock of words, it is an instrument and an image, an object of power that seeks to be captured. The legal text reflects the terms and expressions of a legal system. In the legal text, language is a means of expression and texts constitute the main object of study. It is indisputable that law could not exist without a means of expression. The legal texts are very different depending on the type of legal act and its transmitters, are not uniform, as the legislator issues law, the judges speak it, the jurists comment on it, and the practitioners apply it. The style of law will differ from the style of a court order or a regulation. The proper drafting of the various types of texts is very important if we want the legal rules to be effective, that the judgments have exactly the same value that the judges impose on them, that the intention of the parties to a bilateral act to be expressed in the proper way. From this perspective, legal texts need to be coherent, drafted in impeccable style with the clear use of terminology.

Keywords: term, terminology, specialized vocabulary, common vocabulary, legal text, legal definition.

În ideea unei unei interdisciplinarități constructive, textul atrage atenția teoreticienilor de câteva zeci de ani. Textul solicită, în noile abordări, cercetări complexe, dintre care și investigații centrate pe problema determinării mecanismelor de producere și receptare a sensului.

Textul, din punct de vedere semiotic-funcțional, poate fi

definit ca *semn-lingvistic* (figura 1.1), cu codificări și subsemne, devenind *super-semn* [13, p.33].

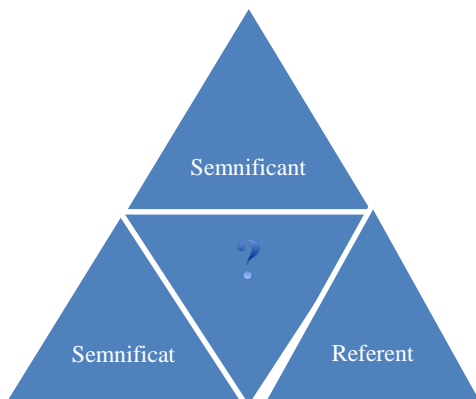

Fig. 1.1.Triunghi semantic.

Din punct de vedere pur lingvistic, textul reprezintă o configurație, scrisă sau orală, de unități/ secvențe propoziționale coerente și coezive semiotico-sintactic. „*Textul (microtextul) este o unitate sintactică, semantică și pragmatică superioară frazei, unitate segmentabilă, în vederea operațiilor de analiză, în unități inferioare și la nivelul căreia se dezvoltă raporturile sintactice de coordonare, apozitiv, intermediar-explicativ și intențional.*” [12, p.198].

Semnificativă este conceperea și analiza textului din cele trei perspective semiotice: *semantică, sintactică și pragmatică*.

Din punct de vedere *semantic*, textul devine unitar prin coerență și delimitare a semnificațiilor. Într-un alt sens, textul apare ca un „semn care indică un desemnat (...) cu două feluri de conținut: conștiința și realitatea senzorială”. Ca fenomen al conștiinței, semnul-text are un sens designator (mental), ca fenomen al realității, din contra, unul denotativ (empiric) [13, p.36].

Conceptul de text nu este identic la toți autorii, iar uneori nu are aceeași accepție nici măcar la unul și același autor. Într-un manual găsim formularea: „*enunțare lingvistică încheiată*”, în același manual găsim o precizare la definiția dată: „*Textul este o unitate lingvistică, simțită ca încheiată potrivit intenției emițătorilor sau a receptorilor și constituită după regulile gramaticale ale limbii utilizate*”. [4, p.156]. Aceste două definiții se nu au nici o corelare sau nu pot coexista una

cu alta. Admițând aceste precizări, textul devine corelabil cu o anumită limbă. Putem contrapune acestei accepții un concept de text total diferit, care nu mai comportă discuții despre regulile unei anumite limbi. Conceptul de text este confundat tot mai mult în lingvistica actuală. Existând două perspective: pe de o parte fiind considerată o disciplină separată în interiorul lingvisticii, pe de alta este considerată lingvistica ca atare.

În opinia marelui lingvist român E. Coșeriu, lingvistica textului constituie una dintre cele trei direcții conceptuale de bază, care se profilează în procesul de studiere lingvistică, celelalte două fiind lingvistica structuralist-funcțională (J. Dubois, A. Martinet) [6, p.306]. El și lingvistica generativ-transformațională (N. Chomsky). Prin instituirea acestei științe, se renunță la abordarea taxonomică, fragmentată și atomistă, preconizată de adepții lingvisticii structurale. E. Coșeriu este unul dintre primii mari lingviști care a folosit termenul de *lingvistică textuală* pentru a desemna o ramură nouă în cadrul științelor limbajului (ani '50 ai secolului trecut). Această înțâietate a savantului român este recunoscută de către J.-M. Adam, lingvist ale cărui lucrări ocupă un loc privilegiat în domeniul lingvisticii textului, dată fiind valoarea și complexitatea ideilor sale [1, p.3].

E. Coșeriu distinge trei niveluri autonome: lingvistica limbii, lingvistica vorbirii și lingvistica textului. În viziunea coșeriană, lingvistica textului este o metodă de interpretare a textului fundamentată lingvistic, este o lingvistică deschisă, menită să rezolve toate problemele ce țin de perspectiva textului, deoarece „*în principiu, toată lingvistica ar trebui să fie practică plecându-se de la text*” [4, p.23]. Considerăm importantă, în contextul dat, distincția operată de către marele lingvist E. Coșeriu între „*gramatica transfrastică*”, văzută ca o extindere internă a gramaticii tradiționale și „*lingvistica textului*” propriu-zisă, care este o teorie a producerii textuale a sensului.

Aderăm acestei fundamentări coșeriene a lingvisticii textului, prin care textul este definit ca „*posibilitate universală a limbajului*” [Ibid., p. 51]. În direcția acestei viziuni integratoare coșeriene se situează și lucrările lui J.-M. Adam, care își propune conturarea propriei lingvistici textuale, ce constituie o teorie a producerii textuale a sensului, fondată pe analiza de texte concrete. Subscriem aici și teoria cercetătoarei române C. Vlad care susține că lingvistica textului, reieșind din viziunea coșeriană, este o lingvistică a sensului, indiferentă la diversitatea limbilor particulare, al cărei

obiectiv dominant este de a justifica sensul textual-discursiv al textului [16, p.26]. Din această perspectivă, lingvistica textului este o teorie a producerii textuale a sensului, o hermeneutică, care descrie și explică modul de funcționare a semnelor în textul-discurs, acceptat ca formă complexă de structurare transfrastică a limbajului. Evident că lingvistica textului se întemeiază pe analiza unor texte concrete. Dacă textul reprezintă o unitate comunicațională (O. Moskalskaia, M. Bahtin, I. Coteanu *et alii*), secvența lingvistică nefind decât o realizare a acestei unități, atunci „*structurarea textului nu poate fi redusă – fie că este vorba de producție sau receptare textuală – la funcționarea unor reguli strict lingvistice*” [7, p.389]. Lucrările recente se înscriu, în mod special, într-o perspectivă pragmatică. În paginile acestor lucrări, se acordă un loc important studierii particularităților lingvistice ale textului și se susține ideea că textualizarea reprezintă o activitate procesuală de punerea în aplicare a unui algoritm gramatical.

Conform conceptului lui Dumitru Irimia, în stilul juridico-administrativ „limba devine dintr-un instrument pasiv de reflectare a realității extralingvistice și, eventual, de influențare a interlocutorului, un instrument „activ” de transformare a realității (...). Prin acest stil, limba provoacă transformări substanțiale în chiar planul ontologic al lumii obiective, în dimensiunile ei social-umane” [8, p.214].

În funcție de modul de realizare a dreptului pe care îl propune, nu există un singur limbaj juridic, ci mai multe: „există un limbaj legislativ, juridicțional, administrativ, notarial, doctrinal, un limbaj al maximelor și adagiilor etc; fiecare diferențiind tipuri de discurs, care, deși asemănătoare în unele privințe, pot fi net deosebite printr-o sumă de caracteristici observabile la nivel transtextual” [11, p.49].

Ion Coteanu consideră că: „Limbajul juridico-administrativ este determinat în diversele lui aspecte de raportorul dintre cunoștințele scopul legiuitorilor și ale celor care trebuie să li se supună” [5, p.156].

Cum într-o mare măsură textul juridic se bazează pe utilizarea limbajului, ceea ce este mai mult decât un stoc de cuvinte, este un instrument și o imagine, un obiect al puterii ce încearcă să fie acaparată (Michel Foucault consideră că puterea asupra limbii este una dintre cele mai importante dimensiuni ale puterii).

Textul juridic reflectă termenii și expresiile unui sistem juridic. În textul juridic, limba este mijloc de expresie iar textele

constituie principalul obiect de studiu. Este indiscutabil că dreptul nu ar putea exista fără un mijloc de expresie [14, p.11].

Trăsăturile lingvistice și culturale ale dreptului organizează textul juridic într-un cadru instituțional bine stabilit, care cuprinde idei ce delimitează legalitatea dreptului. Există două elemente care constituie textul juridic :

- textul juridic pentru care dreptul conferă sens unor termeni ce formează vocabularul juridic;
- textul juridic pentru care dreptul își enunță conceptele într-o manieră specifică, ele alcătuind textul juridic [3, p.3].

Interferența dintre lexicul juridic și cel comun a fost demonstrată de numeroși cercetători, ceea ce dovedește caracterul de *universalie lingvistică* al acestui fenomen.

Ca urmare a evoluției complexe a termenilor juridici, determinată de factori sociali, culturali și lingvistici, suprafața zonei de contact dintre vocabularul juridic și cel general diferă în funcție de limba abordată și de epocă.

Caracteristica semantică a unui termen reprezintă componenta semnificativă a lui și este percepută ca o microstructură încorporată, ca un element de bază și ca un construct al unei teorii semantice. Caracteristicile sunt utilizate în scopul comparării și clasificării conceptelor, în scopul formulării definițiilor pentru conceptele respective, în scopul constituirii termenilor corespondenți conceptelor etc.

Din punct de vedere praxiologic, caracteristicile se clasifică în intrinseci (inerente) și extrinseci. *Caracteristicile inerente* se referă la însuși obiectul, nu însă la relația acestuia cu alte obiecte. *Caracteristicile extrinseci* aparțin obiectelor doar în relația lor cu altele. Ele se divizează în:

- caracteristici ale scopului (aplicarea, funcționarea, localizarea, poziționarea în ansamblu);
- caracteristici ale originii (metoda de creare, descoperire, descriere, producere).

După E. Wüster [Apud, 2], există trei tipuri principale de relații în rândul conceptelor: relații logice; relații ontologice (partitive, de succesiune, a produsului material); relații ale efectului (cauzalitate, mijlocire, origine).

O *definiție* este o descriere a unui concept prin intermediul altor concepte deja cunoscute, de cele mai dese ori, în formă de cuvinte

și termeni [9, p.11] include următoarea formulare: „Definition: verbal description of a concept.”

Funcțiile definiției în terminologie sunt:

- determinarea conceptului;
- fixarea conceptului;
- izolarea conceptului de celelalte concepte înrudite (adiacente);
- încadrarea conceptelor în relație unul cu altul.

În dicționarele explicative definițiile servesc unui scop specific de diferențiere a omonimelor de cuvintele polisemantice, precum și de explicare a semnificației și uzului cuvintelor din lexicul comun.

Diferența dintre metodele de definire lexicografice și enciclopedice ale unui domeniu terminologic se află în natura limbajelor specializate.

Teoria terminologică recunoaște doar un singur tip de definire: definiția analitică, ce identifică un concept în mod complet și sistematic. Într-o manieră apodictică, distingem următoarele tipuri de definiții:

1. Definiții de analiză (*genus et differentiae*)
2. Definiții sinonimice
3. Definiții perifrastice
4. Definiții de sinteză
5. Definiții implicate (la utilizarea unui cuvânt în contexte explicative)
6. Definiții denotative (*extensia*)
7. Definiții demonstrative.

Într-un concretizarea specificului cuvintelor din vocabularul specializat și din vocabularul comun sunt admise definiții, denominări ale noțiunilor, definitivări ale termenilor, desemnări de concepte care facilitează comprehensibilitatea unui anumit context.

Definiția este o constatare sau o determinare, este o descriere explicită a conținutului și a relevanței noțiunii. Conceptul de *definire în sine* redă explicația de sens parțială sau totală a unei noțiuni prin intermediul altor noțiuni. O definire, în formă explicită, este o echivalență logică formată din *definiendum* și *definiens*. Definiția reflectă caracteristicile semantice și lexicale ale termenului cu care se operează. Conform unei norme tradiționale corespunzătoare, o categorie de noțiuni definitivate trebuie să fie stabilită de o noțiune tipologică fundamentală și de caracteristicile diferențiale ce le reflectă (*definitio fit per genus proximum et differentiam specificam*).

Definiția reprezintă cea mai importantă modalitate de asigurare a preciziei termenilor specializați. Ea are o dublă valoare – cognitivă și practic-operațională. După A. Stoichițoiu-Ichim, definiția are rolul de a asigura semnificația univocă (specializată) a termenilor juridici. Conform aserțiunii aceleiași autoare, „*o definiție îndeplinește funcții cognitive (contribuind la perfecționarea terminologiei respective) și practic-operaționale, fiind implicată în redactarea, interpretarea și aplicarea legilor, precum și în elaborarea lucrărilor lexicografice specializate*” [15, p.20].

Definițiile pentru termenii juridici trebuie să corespundă următoarelor norme:

- să indice caracteristicile constitutive ale unei noțiuni terminologice;
- să fie univoce și să nu conțină expresii figurate, metafore etc.;
- să se preteze introducerii într-un circuit sau într-un sistem (flexibilitate);
- să nu fie contradictorii (să corespundă realității obiective cognitive).

Unele definiții din lexicoane și enciclopedii sunt urmate și de etimologia cuvintelor, care dezvăluie esența și structura oricărui termen juridic. Conform celor constatate se va observa că, pe parcursul dezvoltării unei limbi și al evoluției acesteia (precum și la interferența unei limbi cu alta), termenii nu-și pierd integral identitatea primordială și rezistă schimbărilor de orice nivel.

Abordând textul juridic, abordăm intenția. Precum dreptul își are finalitățile sale precise, textul juridic are una sau mai multe intenții bine delimitate și determinate. Un text juridic poate forța sau provoca anumite comportamente, legea (hotărârile, actele juridice, normele legislative) au un obiectiv principal de a specifica drepturile și obligațiile în întregime.

References:

1. Adam, J.-M. *La linguistique textuelle. Introduction à l'analyse textuelle des discours*. Paris: Armand Colin, 2006. - 286 p., p. 3.
2. Cabré, M. T. *Terminology. Theory, methods and applications*. Translated by JANET, A. DeCesaris; edited by SAGER, J. C. Volume I. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1999. 250 p.

3. Cornu, G. *Linguistique Juridique*, Paris: 2005. Montchrestien p.20, apud Sferle, Adriana op.cit, p.3.
4. Coșeriu, E. *Lingvistica textului: o introducere în hermeneutica sensului*. Iași: Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, 2013. 264 p , p.23-24.
5. Coteanu, I., Wald L. *Semantică și Semiotică*, 1981. Ed. Șt.și Ped. P.156.
6. Dubois, J. *Etude sur la derivation suffixale en francais modern et contemporane*. Paris: Librairie Larousse, 1962. 307.
7. Ducrot, Q. Et al. *Nouveau dictionnaire encyclopedique des sciences du langage*.Paris: Ed. du Seuil, 1995. 817 p., p. 389.
8. Irimia, D. *Structura Stilistică a Limbii Române Contemporane*, 1986, Ed. Șt. Și ped., Buc. p.214-215.
9. ISO/R 1087-1990. *Terminology – Vocabulary = Terminologie – Vocabulaire for Standardization*. 1990. 17 pp.
10. Martinet,
A.<https://archive.org/details/ElmentsDeLinguistiqueGGnraleAndrnMartinet> (vizitat la 15.03.2017)
11. Matascan, S. *Implicitul Lingvistic. O analiză a discursului juridic*, Teză de doctorat, 2003, coord. Prof. Univ. Dr. Maria Carpov, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, România.
12. Nagy, R. *Sintaxa limbii române actuale*. Suceava: Ed. Universității Suceava, 2002.
13. Plett, H. F. *Știința textului și analiză de text*. București: Ed. Universității, 1983.
14. Sferle Adriana op cit. P.2 cf *The Language of the Law, Language and the Law*, edited by John Gibbons, London, Longman 1994, p.11]
15. Stoichițoiu, A. *Stilul juridic în româna contemporană*. [dissertation abstract, director Coteanu, I.]. Rezumatul tezei de doctorat. București: TUB, 1984. ii+20 pp.
16. Vlad C. *Sensul, dimensiune esențială a textului*. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1994. 214 p.